

El préssec i la nectarina a Catalunya: preus justos, pagesia i complicitat rural-urbana

Any 2011, un brot d'Escherichia Coli a Alemanya fa baixar el consum de fruita de pinyol (préssec i nectarina) a aquest país i la pagesia de Lleida dedicada a aquests cultius perd 1.600€ per hectàrea.

Any 2014, arran de veto rus a la importació de fruita de pinyol de la UE la pagesia de Lleida perd 1.300€ per hectàrea.

Comença la campanya del 2019 de colita de préssec i nectarina convencional i la pagesia, una vegada més, reclama que se'ls pagui preus justos. Estan perdent diners des de 2010; des de llavors l'únic any que van tenir un balanç econòmic positiu va ser el 2016 amb uns guanys de 32€ per hectàrea.

El problema és que se'ls està pagant menys dels 0'35€, per kilo que els costa produir aquesta fruita. I així, les persones que es dediquen a quelcom tant important com alimentar a la població, passa els anys tirant de pòlissa, crèdit o estavis, i en molts casos, finalment, abandona l'activitat.

A la pagesia se li va dir que el mercat Europeu i Rus absorbiria tot el que fossin capaces de produir i per tant el seu objectiu havia de ser fer molts kilos de fruita. Per exemple l'any 2019 es calcula que es colliran 520.000 tones de préssec i nectarina.

Aquest model de producció de fruita per a l'exportació juntament amb la fluctuació i la incertesa en la demanda genera un context de sobreproducció que fa baixar els preus de referència per sota dels preus de cost. La ruina per a al sector i la pagesia. I és que el model no funciona.

Per altra banda, des de projectes com la cooperativa de consum responsable de Terrassa l'egarenca, comprem directament a la pagesia apostant pel consum de proximitat i els canals curts de comercialització de productes ecològics. També compartim experiències amb la pagesia amb que ens relacionem i, com a punt de referència per a les persones sòcies que compren a la cooperativa, procurem explicar la situació i generar coneixement al voltant dels models de producció i consum, sobretot en l'àmbit alimentari. Per tant som un agent que fa de nexa entre les esferes rural i urbana.

La Gemma, productora ecològica d'Ivars de Noguera des de fa 15 anys, ens explica que el cost de producció del préssec i la nectarina ecològica volta els 0'7-0'9€ el kilo (varia segons la climatologia i les plagues). Per tant el cost de producció com a mínim es dobla respecte la producció convencional. També ens diu que aquesta any està venent el préssec al voltant 2'30 € /kg a Hortec, cooperativa d'agricultors/es dedicada a la distribució dins de Mercabarna. Així doncs, la seva activitat és viable econòmicament, al menys de moment.

A l'egarenca, a més de a la Gemma, comprem els préssecs a en Miquel (Olesa de Montserrat) a 2 €/kg i a l'Albert (Abrera) a 2'7€/kg. El preu que paguem el posen ells, la pagesia. És important dir que tant la Gemma com l'Abert i en Miquel no basen la seva producció en una o dues varietats de fruita, no fan monocultius, si no que cuiden camps amb diversitat i riquesa de varietats, entre d'altres raons, per esmorteir el risc d'una possible mala collita d'una d'elles.

En aquests casos i amb aquestes dades veiem com el circuit de distribució de proximitat fa viable la producció d'aquestes fruites i afavoreix un model de pagesia més sostenible.

I doncs, que fem amb tot això?

La diferència entre els efectes des diferents models de producció és evident.

Els models basats en la producció d'aliments per a l'exportació provoquen vulnerabilitat en la producció a causa dels baixos preus que es paga el producte. La pagesia està desapareixent, els camps s'abandonen. I aquí tenim la causa d'altres problemes greus: l'abandonament dels camps suposa un increment de bosc no gestionat que multiplica els risc d'incendis; economies de la precarietat amb l'exemple dels temporers que estan vivint als carrers de Lleida perquè amb els sous que els paguen no poden pagar un lloguer; pèrdua cultural i identitària amb paisatges abandonats i desconexió rural-urbana; costos econòmics per a la societat per a la subvenció i compensació de les pèrdues econòmiques de la pagesia així com en la amortització de grans obres de regadiu; i podríem seguir.

Per tant, des de projectes com l'egarenca reivindiquem i posem al centre des nostres debats i esforços que es pagui preus justos a la pagesia a la vegada que se li dona la importància que es mereix. Podem recolzar models de producció allimentària econòmica, ambiental i socialment sostenibles. I sabem que només ho farem apostant per models de consum responsable i de proximitat, amb produccions diversificades i una pagesia forta. En aquest afer hi està implicat tant qui produeix com qui consumeix, així com les institucions que tenen poder de decisió sobre el sector de la producció i la distribució.

Cadascú ha de jugar el seu paper, amb coneixement i a través del compromís.

Moltes persones, pageses i consumidores ja estem portant a la pràctica models de consum responsable que afavoreixen desenvolupaments més sostenibles a tots es nivells. Cal ser més i reivindicar allò que volem. Seguim endavant fomentant clarament els models agroecològics i de proximitat.

Fonts:

<https://www.ccma.cat/tv3/alcanta/telenoticies-migdia/telenoticies-migdia-11072019/video/5885851/> min 32

<https://www.llotjbellpuig.com/cotitzacions/pressec/>

https://www.lleida.com/noticia_canal/catalunya-lluny-del-minim-larrancada-de-fruiteras

Entrevista Gemma Magri 17/07/19 (Marc Montlló)